

Σρεμπρένιτσα: χρυσαυγίτικη συμμετοχή στην εθνοκάθαρση του 1995

του Μάριου Αυγουστάτου

Επιζώντες της γενοκτονίας της Σρεμπρένιτσα θα μηνύσουν μέλη της καταδικασμένης ναζιστικής εγκληματικής οργάνωσης Χρυσή Αυγή, μαζί με τους υπόλοιπους Έλληνες εθελοντές που συμμετείχαν στο μαζικό έγκλημα εθνοκάθαρσης κατά των Βοσνίων το 1995 στη βοσνιακή πόλη Σρεμπρένιτσα. Κατά τη διάρκεια του πολέμου στη Βοσνία, νεοναζί χρυσαυγίτες ήταν μεταξύ των Ελλήνων εθελοντών που πολέμησαν μαζί με τον στρατό των Σέρβων εθνικιστών και κάποιοι ήταν παρόντες (και... ενεργοί) στη Σρεμπρένιτσα την περίοδο της σφαγής των Βόσνιων Μουσουλμάνων. Αλλά ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή...

Η σφαγή στη Σρεμπρένιτσα υπήρξε το μεγαλύτερο μαζικό έγκλημα στην Ευρώπη μετά τον Β' Π.Π. Μάλιστα, η Σρεμπρένιτσα ήταν υποτίθεται μία από τις «ασφαλείς περιοχές», όπου με την προστασία του ΟΗΕ μπορούσαν να καταφύγουν πρόσφυγες πολέμου, όμως οι κυανόκρανοι παρακολουθούσαν τη φρίκη της εθνοκάθαρσης από οχυρωμένες θέσεις χωρίς να κάνουν το παραμικρό...

Μετά την κατάληψη της πόλης από τους Σέρβους εθνικιστές, σφαγιάστηκαν μέσα σε μόλις λίγες μέρες 8.372 μουσουλμάνοι, κυρίως κάτοικοι της Σρεμπρένιτσα, αλλά και πρόσφυγες από άλλες περιοχές, το 25% των οποίων ήταν ανήλικα αγόρια 10-17 ετών. Κύριοι δράστες ήταν οργανώσεις Σέρβων ναζιστών, χέρι-χέρι με χρυσαυγίτες που είχαν έλθει εθελοντικά στη Βοσνία.

Οι δολοφονίες έγιναν σε μικρές ομάδες, οι εκτελεστές είχαν ανοίξει χαντάκια στα οποία έθαβαν τα θύματα, χωρίς καν χαριστική βολή, πολλές φορές πριν καν ξεψυχήσουν, για να προλάβουν όσους περισσότερους μπορούσαν. Εμπνευστής και

οργανωτής του εγκλήματος ήταν ο Σερβοβοσνιακός στρατός, με ηγέτες τους Κάραζιτς και Μλάντιτς.

Η εθνοκάθαρση- ολοκαύτωμα της Σρεμπρένιτσα δεν ήταν ένα τυχαίο γεγονός που «ξέφυγε», αλλά οργανωμένο έγκλημα πολέμου. Συνολικά πάνω από 300.000 νεκροί και 3 εκατομμύρια πρόσφυγες ήταν το κόστος του εμφύλιου, και η κατάληξη ήταν ο διαμελισμός της χώρας σε 7 νέα κράτη.

Πώς η οικονομική και πολιτική κρίση οδήγησε στην έξαρση των εθνικισμών

Στα τέλη της δεκαετίας '80 ο σταλινισμός υπέστη την τελική ντροπιαστική του ήττα, με την κατάρρευση των καθεστώτων του κρατικού καπιταλισμού. Για την εργατική τάξη και τις καταπιεσμένες μάζες ήταν το αποτέλεσμα του συνδυασμού της οικονομικής κρίσης και του συσσωρευμένου μίσους απέναντι στους γραφειοκράτες που κυβερνούσαν.

Μέσα στον καταιγισμό των πολιτικών εξελίξεων, η Γιουγκοσλαβία ήταν η χώρα που υπέφερε οικονομικά περισσότερο από όλες. Όσον αφορά το βιοτικό επίπεδο, οι διαφορές του γιουγκοσλαβικού Βορρά με τον Νότο είχαν ήδη διευρυνθεί από τα μέσα της δεκαετίας '80, με το βιοτικό επίπεδο στο Κόσοβο να φτάνει μόλις το 1/8 του αντίστοιχου της Σλοβενίας.

Οι δυτικοί καπιταλιστές σταμάτησαν να δανείζουν τη Γιουγκοσλαβία· δεν χρειάζονταν πλέον μια «ουδέτερη» χώρα (αφού και η ΕΣΣΔ κατέρρεε) και έτσι ήταν ανήμπορη να αντιμετωπίσει τις κοσμογονικές αλλαγές και τα εσωτερικά της προβλήματα. **Με την οικονομική κρίση η χώρα μπήκε σε πρόγραμμα στήριξης του ΔΝΤ, το οποίο απαιτούσε σκληρά μέτρα, με περικοπές 50% στα εισοδήματα. Ο πληθωρισμός κάλπαζε ανεξέλεγκτος και η ανεργία εκτοξεύτηκε.** Ήδη από τα τέλη της δεκαετίας '80 είχαν αρχίσει να εμφανίζονται έντονες διαλυτικές τάσεις: κάθε ομόσπονδη δημοκρατία υπερασπιζόταν με ζήλο αποκλειστικά τα συμφέροντά της.

Οι γραφειοκράτες της Γιουγκοσλαβίας για να σώσουν τα τομάρια τους χρησιμοποίησαν το εργαλείο του εθνικισμού, στρέφοντας τη μια εθνική ομάδα της χώρας ενάντια στην άλλη.

Κόσοβο

Ο εμφύλιος στη Γιουγκοσλαβία άρχισε στο Κόσοβο, την πιο φτωχή περιοχή της Ευρώπης.

Μια περιοχή στην οποία ενώ το 90% ήταν Αλβανοί και μόλις το 7% Σέρβοι, η μόνη γλώσσα στη διοίκηση απ' το '89 ήταν τα σερβικά, όλοι οι κρατικοί υπάλληλοι ήταν Σέρβοι, ενώ όλοι οι Αλβανοί είχαν απολυθεί. Οι Σέρβοι είχαν μηδενικό ποσοστό ανεργίας, ενώ οι Αλβανοί πάνω από 80%. Οι μαθητές μάθαιναν αλβανικά στην παρανομία, από απολυμένους δασκάλους. *Η Ιστορία μας έχει διδάξει πως όταν καταπιέζεται μια εθνική ομάδα, συσπειρώνεται και εξεγείρεται με κέντρο την εθνική της ταυτότητα, κι αυτό έκαναν οι Αλβανοί του Κοσόβου. Οι Σέρβοι, απ' την άλλη, συσπειρώθηκαν γύρω από τον μεγαλοσέρβικο εθνικισμό με ηγέτη τον Μιλόσεβιτς.*

Επόμενος σταθμός: Βοσνία

Το 1990 η Ένωση Κομμουνιστών Γιουγκοσλαβίας (το κόμμα του Τίτο) διασπάστηκε σε εθνικά κόμματα. Επόμενοι στην εθνικιστική τρέλα ήταν οι Κροάτες, στις 25/6/1991 Σλοβενία και Κροατία ανακήρυξαν την ανεξαρτησία τους. Ο Σερβικός στρατός ηττάται στη Σλοβενία, αλλά κερδίζει στην Κροατία την Κράινα. Σέρβοι και Κροάτες (Μιλόσεβιτς – Τούτζμαν), σε μυστικές συνομιλίες είχαν ήδη μοιράσει μεταξύ τους τη Βοσνία, σε βάρος των Μουσουλμάνων. Τον Οκτώβρη του 1991 οι Σέρβοι εθνικιστές του Κάραζιτς αποχωρούν από το βοσνιακό Κοινοβούλιο και ιδρύουν δικό τους. Στις 5/3/'92 αποχωρεί και η Βοσνία από τη Γιουγκοσλαβία απορρίπτοντας το σχέδιο Κάρικτον – Μιλόσεβιτς που προωθούσε τη διαίρεσή της σε εθνικές κοινότητες.

Στις 5 Απριλίου 1992, 100 χιλιάδες αντιπολεμικοί διαδηλωτές κατεβαίνουν στους δρόμους του Σεράγεβο ενάντια στον εθνικισμό

και το ΔΝΤ. Ακροβολισμένοι Σέρβοι ελεύθεροι σκοπευτές ανοίγουν πυρ, σκοτώνουν έξι και τραυματίζουν δεκάδες. Ήταν η τελευταία κινηματική ελπίδα, αλλά και η σπίθα που ξεκίνησε τη σφαγή η οποία κράτησε τριάντισι χρόνια. Στα μέρη που χάνουν οι Βόσνιοι ακολουθούν εθνικές μαζικές εκκαθαρίσεις, με κορυφαία και πιο αιματηρή περίπτωση της Σρεμπρένιτσα.

Οι γυναίκες, οι ηλικιωμένοι και τα περισσότερα μικρά παιδιά γλύτωσαν τη σφαγή, αλλά όχι την διαπόμπευση, τον εξευτελισμό, τους βιασμούς. Εγκατέλειψαν τα σπίτια τους και δεν επέστρεψαν ποτέ.

Ο πόλεμος τερματίστηκε μετά από τους βομβαρδισμούς του ΝΑΤΟ, που οδήγησαν στη συνθήκη του Ντέιτον. Η τελευταία πράξη ήταν το 1999, με βομβαρδισμούς ενάντια στη Σερβία, που επέβαλαν το τέλος της κατοχής του Κοσόβου. Οι ουσιαστικοί νικητές ήταν το ΝΑΤΟ και οι Αμερικάνοι ιμπεριαλιστές, χέρι-χέρι με την ΕΕ. Σκυλεύοντας το διαμελισμένο πτώμα της Γιουγκοσλαβίας δημιούργησαν μια σειρά δορυφόρους, με πρώτο το Κόσοβο, που κατέληξε κράτος-επιμελητεία των δυνάμεων του ΝΑΤΟ.

Η ευρωπαϊκή κεντροαριστερά όχι απλώς συναίνεσε αλλά υποστήριξε ξεκάθαρα την ιμπεριαλιστική επέμβαση του ΝΑΤΟ, σαν «αναγκαστική λύση» στις αγριότητες των εθνικισμών. Με τι κόστος; Πέρα από τις ανθρώπινες απώλειες, βομβαρδίστηκαν πόλεις και καταστράφηκαν βασικές υποδομές.

Κι οι χρυσαυγίτες;

Η Μούνιρα Σούμπασιτς, επικεφαλής των Μητέρων της Σρεμπρένιτσα και από τους μηνυτές κατά των χρυσαυγιτών, έχασε τον γιο και τον σύζυγό της στη γενοκτονία της Σρεμπρένιτσα και μας υπενθυμίζει ότι οι Έλληνες εθελοντές που συμμετείχαν στη σφαγή της Σρεμπρένιτσα δεν οδηγήθηκαν ποτέ στη δικαιοσύνη.

Ο Μιχαλολιάκος μέχρι πριν κάποια χρόνια, ήταν πολύ περήφανος που στελέχη της οργάνωσής του συμμετείχαν στις επιχειρήσεις εθνοκάθαρσης των Σέρβων. Και υιοθετούσε δηλώσεις όπως η

παρακάτω του λοχία της «Ελληνικής Εθελοντικής Φρουράς» και στελέχους της ΧΑ Σπύρου Τζανόπουλου: «Αγωνιζόμαστε για μια Μεγάλη Ελλάδα σε μια ελεύθερη Ευρώπη δίχως μουσουλμάνους και αμερικανοσιωνιστές [...] Λόγοι υπήρχαν πολλοί. Κύριος λόγος, όμως, ήταν ιδεολογικός. Εγώ, όπως και πολλοί άλλοι Έλληνες εθελοντές, ανήκουμε σε έναν συγκεκριμένο πολιτικό χώρο, συγκεκριμένα ανήκουμε στη Χρυσή Αυγή, κι αυτός ήταν ο κύριος λόγος που ανεβήκαμε επάνω. Ο πρώτος λόγος που θέλησα να συμμετάσχω σε αυτόν τον πόλεμο ήταν ότι ήθελα να βρεθώ πρόσωπο με πρόσωπο με τους εχθρούς -μουσουλμάνους- που έχουν καταδυναστεύσει το έθνος μας εδώ και αιώνες, και ο δεύτερος ότι ήθελα να γευτώ μια εμπειρία ενός πολέμου που πιστεύω ότι πολύ σύντομα θα κατέβει στα σύνορά μας».

Με την άνοδο και την είσοδό της στο Κοινοβούλιο η ΧΑ επανεξέδωσε το βιβλίο «Εχθροί του καθεστώτος: Χρυσή Αυγή 1993-1998», με νέο τίτλο «Τα πρώτα χρόνια». Στη νέα έκδοση αφαίρεσε τα ενοχλητικά αποσπάσματα που μιλούσαν για τους πρώην υπαρχηγούς Στέφανο Γκέκα και Αντώνη Ανδρουτσόπουλο (Περίανδρο), αλλά αφαίρεσε και την τετρασέλιδη (σελ. 137-141) ομιλία του «εθελοντή στον πόλεμο της Βοσνίας συναγωνιστή Σ.Τ.», του **Σπύρου Τζανόπουλου** που αναφέραμε παραπάνω.

Τον Νοέμβριο του 2016 στο γήπεδο Καραϊσκάκη και στον αγώνα Ελλάδα-Βοσνία, φασίστες σήκωσαν πανό με το εμετικό σύνθημα «Noz, zica, Srebrenica» («Μαχαίρι, σύρμα, Σρεμπρένιτσα»).

Δεκάδες χρυσαυγίτες συμμετείχαν στον Σερβοβοσνιακό στρατό, δώδεκα εκ των οποίων αποδεδειγμένα πήραν μέρος στη σφαγή της Σρεμπρένιτσα. Υπό το βάρος των πολλαπλών δημοσιευμάτων, το 2006 διατάχτηκε εισαγγελική έρευνα από τον τότε υπουργό Δικαιοσύνης Α. Παπαληγούρα. (σε κάποιο συρτάρι θα έχει ξεχαστεί, σαν τις ΕΔΕ της αστυνομίας).

Οι χρυσαυγίτες καταδικάστηκαν από την ελληνική δικαιοσύνη σαν εγκληματική οργάνωση, αλλά ποτέ για τη συμμετοχή τους στην εθνοκάθαρση-ολοκαύτωμα της Σερμπρένιτσα. Έστω και τώρα είναι καιρός να καταδικαστούν -και- γι' αυτό.

Και παράλληλα να καταδικαστούν για πάντα στις συνειδήσεις των ανθρώπων οι ιδέες τους· ανάμεσα σ' αυτές κι ο εθνικισμός με τα ποτάμια αίματος που προκάλεσε.

Το ολοκαύτωμα της Σρεμπρένιτσα είναι η έμπρακτη απόδειξη ότι ο διεθνισμός, η ενότητα κι η αλληλεγγύη των «από κάτω» χωρίς διακρίσεις με βάση το θρήσκευμα, το χρώμα του δέρματος ή τη φυλή είναι (και ειδικά όταν φτάνει ο κόμπος στο χτένι με τις διάφορες κρίσεις του καπιταλισμού) κυριολεκτικά ζήτημα ζωής και θανάτου.